

# Sutarčių teisės traktatas

Autorius Viljamas Paley

MP3 versija: [https://bookskim.lt/mp3/lt/book/www.bookskim.lt\\_289\\_abstrakt-Sutarciau\\_teises\\_trak.mp3](https://bookskim.lt/mp3/lt/book/www.bookskim.lt_289_abstrakt-Sutarciau_teises_trak.mp3)

## Santrauka:

William Paley traktatas apie sutarčių teisę yra išsamus sutarčių teisės vadovas. Ji apima sutarčių teisės pagrindus, įskaitant sutarčių sudarymą, sutarčių aiškinimą ir teisių gynimo priemones pažeidus sutartį. Knygoje taip pat nagrinėjamos įvairios sutarčių rūšys, tokios kaip greitosios sutartys, numanomos sutartys ir kvazi-kontraktai. Jame taip pat aptariami teisiniai principai, reglamentuojantys sutarčių vykdymą, pvz., atlygis, veiksnumas ir teisėtumas. Knyga pradeda aptariant sutarčių sudarymą. Jame paaškinami galiojančios sutarties reikalavimai, tokie kaip pasiūlymas, priėmimas ir atlygis. Jame taip pat nagrinėjamos įvairios sutarčių rūšys, pvz., greitosios sutartys, numanomos sutartys ir kvazi-sutartys. Tada aptariamas sutarčių aiškinimas, įskaitant statybos taisykles ir dviprasmiškų terminų aiškinimą. Tada knygoje nagrinėjamos teisės gynimo priemonės pažeidus sutartį. Jame paaškinamos įvairios žalos rūšys, pvz., kompensacinė žala, nominali žala ir baudžiamoji žala. Jame taip pat aptariamos įvairios sutarties pažeidimu apkaltintos šalies gynybos priemonės, pvz., neįmanomumas, tikslo žlugimas ir prievarta. Tada knygoje nagrinėjami teisiniai principai, reglamentuojantys sutarčių vykdymą. Tai paaškina atlygio doktriną, kuri reikalauja, kad sutartis būtų paremta kažkuo vertingu. Taip pat aptariama veiksnumo doktrina, reikalaujanti, kad sutarties šalis turėtų teisnumą sudaryti sutartį. Galiausiai nagrinėja teisėtumo doktriną, kuri reikalauja, kad sutartis būtų teisėta. William Paley traktatas apie sutarčių teisę yra neįkainojamas šaltinis visiems, norintiems suprasti sutarčių teisės pagrindus. Jame pateikiama išsami sutarčių teisės apžvalga – nuo sutarčių sudarymo iki teisių gynimo priemonių pažeidus sutartį. Tai esminis vadovas visiems, norintiems suprasti sutarčių vykdymą reglamentuojančius teisinius principus.

## Pagrindinės idėjos:

### **#1. Pasiūlymas ir akceptas: oferta yra pasirengimo sudaryti sutartį išraiška, o akceptas yra sutikimas su pasiūlymo sąlygomis.**

Pasiūlymas yra pasirengimo sudaryti sutartį išraiška. Tai vienos šalies – oferento – veiksmas, kuriuo siekiama sukurti privalomą sutartį su kita šalimi – oferento gavėju. Pasiūlymas turi būti apibrėžtas ir apibrėžtas, o pasiūlymo gavėjas turi būti perduotas taip, kad jį būtų galima suprasti. Akceptas yra sutikimas su pasiūlymo sąlygomis. Tai yra oferento veiksmas, kuriuo siekiama sudaryti su oferentu įpareigojančią sutartį. Akceptas turi būti besąlyginis ir turi būti perduotas siūlytojui taip, kad jį būtų galima suprasti. Pasiūlymas ir priėmimas turi būti pateikti sąžiningai ir turi būti pagrįsti svarstymu. Atlygis yra kažkas vertingo, kuriuo šalys keičiasi, pavyzdžiui, pinigai, prekės ar paslaugos. Atlygio turi pakakti susitarimui paremti ir dėl jo turi derėtis abi šalys. Pateikus pasiūlymą ir sutikus, sudaroma sutartis. Sutartis yra teisiškai įpareigojantis šalių susitarimas ir turi būti vykdomas teisme. Šalys privalo vykdyti atitinkamas savo pareigas pagal sutartį, o bet koks sutarties pažeidimas gali sukelti teisinius veiksmus.

### **#2. Apsvarstymas: atlygis yra sutarties šalių apsikeitimas kažkoku vertingu daiktu, kuris būtinas, kad sutartis būtų teisiškai privaloma.**

Apsvarstymas yra esminis teisiškai įpareigojančios sutarties elementas. Tai yra sutarties šalių apsikeitimas kažkoku vertingu daiktu, kuris būtinas, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti. Svarstymas gali būti įvairių formų, pavyzdžiui, pinigais, prekėmis, paslaugomis ar pažadu ką nors padaryti. Svarbu pažymėti, kad atlygis turi būti tam tikros vertės ir turi būti duodamas mainais į ką nors vertingo. Taip pat turi būti deramasi dėl atlygio, o tai reiškia, kad šalys turi susitarti dėl atlygio mainų, kad jis būtų teisiškai privalomas. Apsvarstymo tikslas – užtikrinti, kad abi sutarties šalys susitarimą sudarytų sąžiningai. Taip pat siekiama apsaugoti abi šalis nuo bet kokių galimų ginčų, kurie gali kilti ateityje. Svarstymas yra pagrindinė sutarčių teisės sąvoka, todėl prieš sudarant bet kokį sutartinį susitarimą svarbu

suprasti jos pasekmes.

**#3. Veiknumas: Sutarties šalys turi turėti teisnumą sudaryti sutartį, kuri lemia jų amžius, psichinė būklė ir kiti veiksniai.**

Pajėgumai yra esminis galiojančios sutarties elementas. Kad sutartis būtų teisiškai privaloma, jos šalys turi turėti teisnumą ją sudaryti. Šį pajėgumą lemia įvairūs veiksniai, pavyzdžiui, amžius, psichinė būsena ir kiti svarbūs veiksniai. Pavyzdžiui, nepilnametis negali sudaryti sutarties, nes teisiškai nėra laikomas turinčiu veiksnio tai daryti. Panašiai psichiškai neveiksnius asmuo gali nesugebėti sudaryti sutarties, nes gali nesuprasti susitarimo sąlygų. Svarbu pažymėti, kad gebėjimai nėra tas pats, kas kompetencija. Kompetencija reiškia asmens gebėjimą suprasti sutarties sąlygas ir priimti pagrįstą sprendimą, sudaryti sutartį ar ne. Kita vertus, veiknumas yra teisinis nustatymas, ar asmeniui teisėtai leidžiama sudaryti sutartį, ar ne. Todėl svarbu užtikrinti, kad visos sutarties šalys turėtų teisnumą ją sudaryti. Jeigu kuri nors iš šalių negali sudaryti sutarties, sutartis gali būti pripažinta negaliojančia.

**#4. Teisėtumas: sutartys turi būti sudarytos teisiniu tikslu ir jos neturi pažeisti jokių įstatymų ar viešosios tvarkos.**

Sutarčių teisė grindžiama principu, kad sutartis turi būti teisinio tikslo ir neturi pažeisti jokių įstatymų ar viešosios tvarkos. Tai reiškia, kad sutartis negali būti naudojama nusikaltimui arba viešajai tvarkai prieštaraujantiems dalykams daryti. Pavyzdžiui, sutartis negali būti naudojama sukčiavimui arba neteisėtai ar amoraliai veiklai. Įstatymas taip pat reikalauja, kad sutartis būtų sudaroma savanoriškai ir turint tikslą sudaryti teisiškai įpareigojantį susitarimą. Tai reiškia, kad abi šalys turi suprasti sutarties sąlygas ir su jomis sutikti. Jeigu kuri nors iš šalių nesupranta sutarties sąlygų arba su jomis nesutinka, tai sutartis nėra teisiškai įpareigojanti. Be to, įstatymai reikalauja, kad sutartis turi būti paremta atlyginimu. Tai reiškia, kad kiekviena šalis turi duoti ką nors vertingo mainais į kitų šalių pažadus. Tai gali būti pinigai, prekės, paslaugos ar kažkas kita vertinga. Be atlygio sutartis nėra teisiškai įpareigojanti. Galiausiai, įstatymas reikalauja, kad sutartis būtų rašytinė ir pasirašyta abiejų šalių. Taip siekiama užtikrinti, kad abi šalys suprastų sutarties sąlygas ir su jomis sutiktų. Be rašytinės ir pasirašytos sutarties sutartis nėra teisiškai įpareigojanti.

**#5. Formalumai: tam tikros sutartys turi būti rašytinės ir pasirašytos šalių, kad būtų teisiškai privalomos.**

Formalumai yra svarbi sutarčių teisės dalis. Tam tikros sutartys turi būti rašytinės ir pasirašytos šalių, kad būtų teisiškai privalomos. Tai žinoma kaip Sukčiavimo statutai, kuris pirmą kartą buvo priimtas Anglijoje 1677 m. Sukčiavimo statutai reikalauja, kad tam tikros sutartys, pvz., susijusios su žemės pardavimu, turi būti rašytinės ir šalių pasirašytos. būti teisiškai privalomas. Taip siekiama užtikrinti, kad šalys žinotų sutarties sąlygas ir būtų jų teisiškai įpareigotos. Be Sukčiavimo statuto, yra ir kitų formalumų, kurių reikia laikytis, kad sutartis taptų teisiškai privaloma. Pavyzdžiui, sutartys turi būti sudaromos siekiant sudaryti teisiškai įpareigojantį susitarimą. Tai reiškia, kad šalys turi turėti galimybę sudaryti sutartį ir turėti ketinimą būti saistomos sutarties sąlygų. Be to, sutartis turi būti paremta atlyginimu, kuris yra vertingas dalykas, kuriuo šalys keičiasi. Formalumai yra svarbi sutarčių teisės dalis, todėl svarbu užtikrinti, kad būtų laikomasi visų būtinų formalumų, kad sutartis taptų teisiškai privaloma. Jei nesilaikoma būtinų formalumų, sutartis gali tapti neįgyvendinama, o tai gali turėti rimtų pasekmių susijusioms šalims.

**#6. Klaida: klaida gali paversti sutartį negaliojančia, jei ji turi esminės reikšmės sutarčiai ir abi šalys apie tai žino.**

Klaida yra klaidingas sutarčiai reikšmingų faktų ar teisės supratimas. Jei abi šalys žino apie klaidą, sutartis gali būti pripažinta negaliojančia. Taip yra todėl, kad dėl klaidos sutartis tampa negaliojanti, o tai reiškia, kad bet kuri šalis gali nuspręsti nutraukti sutartį. Klaida turi būti reikšminga sutarčiai, kad ją būtų galima panaikinti. Tai reiškia, kad klaida turi turėti reikšmingos įtakos sutarčiai. Pavyzdžiui, jeigu šalys susitaria dėl automobilio pirkimo-pardavimo sutarties, tačiau automobilis pildavėjui faktiškai nepriklauso, klaida turi esminės reikšmės sutarčiai ir sutartis gali būti pripažinta negaliojančia. Be to, abi šalys turi žinoti apie klaidą, kad sutartis būtų pripažinta negaliojančia. Jei tik viena

šalis žino apie klaidą, sutartis vis tiek gali galioti. Pavyzdžiui, jeigu šalys susitaria dėl automobilio pirkimo-pardavimo sutarties, tačiau pardavėjas nežino, kad automobilis joms faktiškai nepriklauso, sutartis vis tiek gali galioti. Dėl klaidos sutartis gali būti negaliojanti, jei ji yra reikšminga sutarčiai ir abi šalys apie tai žino. Taip yra todėl, kad dėl klaidos sutartis tampa negaliojanti, o tai reiškia, kad bet kuri šalis gali nuspręsti nutraukti sutartį. Klaida turi būti reikšminga sutarčiai, kad ji būtų panaikinta, ir abi šalys turi žinoti apie klaidą, kad sutartis būtų pripažinta negaliojančia.

**#7. Klaidinantis pateikimas: klaidingas pateikimas yra klaidingas fakto teiginys, skatinantis šalį sudaryti sutartį ir dėl to sutartis gali būti panaikinta.**

Klaidinimas yra klaidingas fakto teiginys, skatinantis šalį sudaryti sutartį. Tai melagingas vienos šalies kitai šaliai pareiškimas apie esminius faktus, skatinantis kitą šalį sudaryti sutartį. Klaidinantis pateikimas gali būti nekaltas arba apgaulingas. Bet kuriuo atveju šalis, kurią sudaryti sutartį paskatino klaidingas pareiškimas, gali panaikinti sutartį. Nekalto klaidinimo atveju melagingą pareiškimą pateikusi šalis neketino apgauti kitos šalies. Tačiau kita šalis vis tiek gali anuliuoti sutartį, jei gali įrodyti, kad ją sudaryti sutartį paskatino melagingi pareiškimai. Apgaulingo klaidingo pateikimo atveju melagingą pareiškimą pateikusi šalis ketino apgauti kitą šalį. Tokiu atveju kita šalis gali panaikinti sutartį, neįrodžiusi, kad ją sudaryti sutartį paskatino melagingi pareiškimai. Neteisingas pateikimas gali turėti rimtų pasekmių abiem sutarties šalims. Šalims svarbu užtikrinti, kad visi derybų dėl sutarties metu pateikti teiginiai būtų tikslūs ir teisingi. Jei nustatoma, kad šalis pateikė klaidingą informaciją, ji gali būti atsakinga už žalą atlyginimą ar kitas teisių gynimo priemones.

**#8. Prievarta: Sutartis negalioja, jei viena šalis buvo priversta ją sudaryti dėl prievartos ar neteisėtos įtakos.**

Prievarta yra teisinis terminas, nurodantis situaciją, kai viena šalis yra priversta sudaryti sutartį ar susitarimą prieš savo valią. Tai yra prievartos forma, dėl kurios sutartis negalioja, o tai reiškia, kad šalis, kuri buvo priversta sudaryti sutartį, gali nuspręsti, kad ji būtų pripažinta negaliojančia. Prievarta gali būti įvairių formų, įskaitant fizinę jėgą, grasinimus smurtu ar ekonominį spaudimą. Sutarties atveju prievarta atsiranda tada, kai viena šalis yra priversta sudaryti susitarimą dėl žalos ar kitų neigiamų pasekmių grėsmės. Tai gali būti grasinimai fiziniu smurtu, ekonominiai sunkumai ar kitos prievartos formos. Teigiama, kad šalis, kuri yra priversta sudaryti sutartį, yra verčiama, todėl sutartis laikoma negaliojančia. Sutarčių teisėje pripažįstama, kad prievarta gali būti naudojama norint priversti ką nors sudaryti sutartį, ir numato teisių gynimo priemones tiems, kurie buvo priversti sudaryti sutartį per prievartą. Tam, kad sutartis būtų pripažinta negaliojančia dėl prievartos, šalis turi įrodyti, kad buvo priversta sudaryti sutartį prieš savo valią ir kad kita šalis apie prievartą žinojo. Sutartį, kuri negalioja dėl prievartos, gali panaikinti bet kuri šalis, o šalis, kuri buvo priversta sudaryti sutartį, gali reikalauti atlyginti bet kokius nuostolius, kuriuos patyrė dėl prievartos. Svarbu pažymėti, kad prievarta nėra tas pats, kas neteisėta įtaka, o tai yra dar viena prievartos forma, dėl kurios sutartis gali tapti negaliojančia.

**#9. Nesąžiningumas: sutartis negalioja, jei ji yra tokia vienpusė ar nesąžininga, kad yra nesąžininga.**

Nesąžiningumas yra teisinė sąvoka, taikoma sutartims ir kitiems susitarimams. Tai doktrina, leidžianti teismui anuliuoti sutartį ar susitarimą, jei jis yra toks vienpusis ar nesąžiningas, kad laikomas nesąžiningu. Ši doktrina remiasi idėja, kad niekam neturėtų būti leista pasinaudoti kito asmens žinių ar derybinės galios trūkumu. Kad sutartis būtų laikoma nesąžininga, ji turi būti tokia vienpusė ar nesąžininga, kad šokiruotų teismo sąžinę. Tai reiškia, kad teismas turi pripažinti, kad sutartis yra tokia nesąžininga, kad šalims nėra pagrindo su ja susitarti. Teismas, sprenddamas, ar sutartis yra nesąžininga, atsižvelgs į šalių aplinkybes, sutarties sąlygas ir šalių derybinės galias. Jeigu teismas nustato, kad sutartis yra nesąžininga, jis gali sutartį pripažinti negaliojančia ir įpareigoti šalį grįžti į pradines pozicijas. Tai reiškia, kad šalys negalės įvykdyti sutarties ir negalės atgauti pinigų ar kitos naudos, kurią jos galėjo gauti pagal sutartį. Nesąžiningumas yra svarbi sutarčių teisės sąvoka ir gali būti naudojama siekiant apsaugoti šalį nuo nesąžiningų sutarčių. Svarbu, kad šalys suprastų nesąžiningumo sąvoką ir įsitikintų, kad visos jų sudaromos sutartys yra sąžiningos ir pagrįstos.

**#10. Sukčiavimo statusas: tam tikros sutartys turi būti rašytinės ir pasirašytos šalių, kad būtų teisiškai privalomos.**

Sukčiavimo statusas yra įstatymas, pagal kurį tam tikros sutartys turi būti rašytinės ir pasirašytos šalių, kad jos būtų teisiškai privalomos. Šis įstatymas pirmą kartą buvo priimtas Anglijoje 1677 m. ir nuo to laiko tam tikra forma priimtas daugelyje šalių. Sukčiavimo statuto tikslas – užkirsti kelią sukčiavimui ir užtikrinti, kad sutartys būtų vykdomos. Svarbu pažymėti, kad ne visoms sutartims taikomas Sukčiavimo statusas. Paprastai sutartims, apimančioms žemės pardavimą, prekių, kurių vertė didesnė nei tam tikra suma, perleidimą ir sutartims, kurių negalima įvykdyti per vienerius metus, taikomas Sukčiavimo statusas. Sukčiavimo statusas reikalauja, kad tam tikros sutartys būtų rašytinės ir pasirašytos šalių, kad jos būtų teisiškai privalomos. Tai reiškia, kad žodiniai susitarimai nėra vykdytini pagal Sukčiavimo statutą. Be to, Sukčiavimo statusas reikalauja, kad rašte turi būti visos esminės sutarties sąlygos, įskaitant šalių pavadinimus, sutarties dalyką ir atlygį. Jei kurio nors iš šių elementų nėra, sutartis gali būti neįgyvendinama. Sukčiavimo statusas yra svarbus įstatymas, padedantis apsaugoti šalis nuo sukčiavimo ir užtikrinantis, kad sutartys būtų vykdomos. Svarbu suprasti Sukčiavimo statuto reikalavimus ir įsitikinti, kad visos sutartys, kurioms taikomas Sukčiavimo statusas, yra rašytinės ir šalių pasirašytos.

**#11. Vykdytas: Sutarties šalys privalo vykdyti savo įsipareigojimus pagal sutarties sąlygas.**

Veiklos vykdymas yra svarbiausias sutarties elementas. Tai įsipareigojimų, dėl kurių kiekviena šalis susitarė sutartyje, vykdymo veiksmas. Šalys privalo vykdyti savo įsipareigojimus pagal sutarties sąlygas. Tai reiškia, kad jie turi daryti tai, ką sutiko, kada sutiko ir taip, kaip sutiko. Jei kuri nors šalis nevykdo savo įsipareigojimų, kita šalis gali kreiptis į teismą. Sutarties įvykdymas ne visada yra lengvas. Šalys turi žinoti savo įsipareigojimus ir norėti juos vykdyti. Jie taip pat turi žinoti apie bet kokius sutarties sąlygų pakeitimus, kurie gali turėti įtakos jų veiklai. Jei kuri nors šalis nevykdo savo įsipareigojimų, kita šalis gali kreiptis į teismą. Sutarties vykdymui svarbus ir sutarties vykdymas. Jei viena šalis nevykdo savo įsipareigojimų, kita šalis gali imtis teisinių priemonių. Tai gali apimti žalą, konkretų veikimą ar kitas priemones. Šalys turėtų žinoti apie savo įsipareigojimus ir norėti juos vykdyti, kad būtų užtikrintas sutarties vykdymas.

**#12. Sutarties pažeidimas: Sutarties pažeidimas įvyksta, kai viena šalis nevykdo savo įsipareigojimų pagal sutartį.**

Sutarties pažeidimas yra sutartyje numatytų įsipareigojimų nevykdymas. Jis gali pasireikšti įvairiais būdais, įskaitant tai, kad šalis laiku neįvykdo savo įsipareigojimų, visiškai nevykdo savo įsipareigojimų arba vykdo savo įsipareigojimus ne pagal sutarties sąlygas. Kai sutartis pažeidžiama, sutarties nepažeidžianti šalis gali turėti teisę į žalos atlyginimą ar kitas teisių gynimo priemones, pavyzdžiui, konkretų sutarties įvykdymą arba nutraukimą. Sutarties pažeidimo atveju taikomos teisės gynimo priemonės priklauso nuo įvykusio pažeidimo tipo. Pavyzdžiui, jei šalis laiku nevykdo savo įsipareigojimų, pažeidusi šalis gali turėti teisę į nuostolių atlyginimą už vėlavimą. Jei šalis iš viso nevykdo savo įsipareigojimų, nepažeidžianti šalis gali turėti teisę į nuostolių atlyginimą dėl pažeidimo arba gali reikalauti konkretaus sutarties įvykdymo ar nutraukimo. Be žalos atlyginimo ar kitų teisių gynimo priemonių, sutarties nepažeidžianti šalis taip pat gali prašyti įsakymo, kad būtų užkirstas kelias pažeidusiai šaliai toliau pažeidinėti sutartį. Draudimas yra teismo įsakymas, kuriuo reikalaujama, kad pažeidusi šalis įvykdytų savo įsipareigojimus pagal sutartį. Jei pažeidimą padariusi šalis nevykdo įsakymo, teismas gali skirti sankcijas, tokias kaip bauda arba laisvės atėmimas.

**#13. Teisės gynimo priemonės: Sutarties pažeidimo atveju taikomos žalos atlyginimas, konkretus vykdymas ir sutarties atsisakymas.**

Žalos atlyginimas yra įprastas teisės gynimo būdas pažeidus sutartį. Žala yra piniginis atlyginimas, kuriuo siekiama kompensuoti pažeidimą nepadarusiai šaliai bet kokius nuostolius, kuriuos ji galėjo patirti dėl pažeidimo. Žalos atlyginimo dydis paprastai nustatomas atsižvelgiant į pažeidimo nepadarusios šalies patirtų nuostolių dydį. Konkretus vykdymas yra dar viena teisės gynimo priemonė už sutarties pažeidimą. Ši teisių gynimo priemonė reikalauja, kad pažeidusi šalis vykdytų savo įsipareigojimus pagal sutartį. Šia teisės gynimo priemone paprastai galima pasinaudoti tik tada, kai žalos nepakanka pažeidusiai šaliai patirtiems nuostoliams kompensuoti. Atsisakymas

yra paskutinė priemonė už sutarties pažeidimą. Ši teisių gynimo priemonė leidžia sutarties nepažeidžiančiai šaliai nutraukti sutartį ir būti atleista nuo bet kokių tolesnių įsipareigojimų pagal sutartį. Šia teisės gynimo priemone paprastai galima pasinaudoti tik tada, kai pažeidimas yra esminis ir pažeidimo nepadariusi šalis dėl pažeidimo patyrė didelių nuostolių.

**#14. *Sutarties įvykdymas: Sutartis gali būti vykdoma vykdam, susitarus, negalint arba veikiant įstatymui.***

Sutarties įvykdymas – sutarties nutraukimas dėl sutartinių įsipareigojimų įvykdymo, tarpusavio susitarimo, negalimumo įvykdyti ar veikiant įstatymui. Vykdytas yra labiausiai paplitęs sutarties įvykdymo būdas. Kai sutarties šalys įvykdo atitinkamus įsipareigojimus, sutartis yra neįvykdyta. Sutartis yra dar vienas sutarties įvykdymo būdas. Kai sutarties šalys susitaria nutraukti sutartį, sutartis nutraukiama. Neįmanomumas įvykdyti sutartį yra dar vienas sutarties įvykdymo būdas. Kai sutarties įvykdymas tampa neįmanomas dėl nuo šalių valios nepriklausančio įvykio, sutartis nutraukiama. Galiausiai, teisės taikymas yra dar vienas sutarties įvykdymo būdas. Kai sutartis teismo sprendimu pripažįstama negaliojančia arba neįgyvendinama, sutartis nutraukiama.

**#15. *Trečiųjų šalių teisės: trečiosios šalys gali turėti teisių pagal sutartį, pavyzdžiui, teisę pareikšti ieškinį dėl sutarties pažeidimo.***

Trečiųjų šalių teisės – tai teisės, kurios pagal sutartį suteikiamos trečiajai šaliai. Šios teisės gali apimti teisę pareikšti ieškinį dėl sutarties pažeidimo, teisę vykdyti sutartį arba teisę gauti naudą iš sutarties. Kai kuriais atvejais trečiųjų šalių teisės gali būti numanomos iš sutarties kalbos, o kitais atvejais jos gali būti aiškiai nurodytos. Kai sutartis sudaroma tarp dviejų šalių, trečiajam asmeniui pagal sutartį gali būti suteiktos tam tikros teisės. Šios teisės gali apimti teisę pareikšti ieškinį dėl sutarties pažeidimo, teisę vykdyti sutartį arba teisę gauti naudą iš sutarties. Vienais atvejais šias teises trečiajam asmeniui gali suteikti sutarties šalys, o kitais atvejais šias teises trečiajam asmeniui gali suteikti įstatymas. Trečiųjų šalių teisės yra svarbios, nes leidžia trečiosioms šalims vykdyti sutarties sąlygas ir gauti sutarties naudą. Be šių teisių tretieji asmenys negalėtų vykdyti sutarties ar gauti sutarties naudą. Todėl rengiant sutartį svarbu atsižvelgti į trečiųjų šalių teises.

**#16. *Perleidimas: Sutartis gali būti perleista trečiajai šaliai, kuri tada turi teisę vykdyti sutartį.***

Perdavimas yra sutarties perdavimas iš vienos šalies kitai. Tai yra įprasta verslo pasaulyje praktika, o teisinė sąvoka pripažįstama teismų. Perleidimas – tai būdas, kuriuo šalis gali perduoti savo teises ir pareigas pagal sutartį trečiajai šaliai. Tada trečioji šalis turi teisę vykdyti sutartį ir gauti sutarties naudą. Perdavimas yra naudinga priemonė įmonėms, nes leidžia perleisti savo sutartines teises ir pareigas kitai šaliai, nereikia iš naujo derėtis dėl sutarties sąlygų. Perleidus sutartį, perdavėjas (sutartį perleidžianti šalis) sutarties nebėra saistomas. Perėmėjas (sutartį gaunanti šalis) dabar yra šalis, atsakinga už sutarties įsipareigojimų vykdymą. Perėmėjas taip pat turi teisę į sutarties naudą, pavyzdžiui, į bet kokius mokėjimus pagal sutartį. Perdavėjas vis dar yra atsakingas už bet kokį sutarties pažeidimą iki perleidimo, tačiau dabar perėmėjas yra atsakingas už bet kokį sutarties pažeidimą po perleidimo. Perdavimas yra galingas įrankis įmonėms, nes leidžia perleisti savo sutartines teises ir pareigas kitai šaliai, nereikia iš naujo derėtis dėl sutarties sąlygų. Tačiau svarbu pažymėti, kad ne visos sutartys gali būti priskirtos. Kai kurių sutarčių, pavyzdžiui, susijusių su asmeninėmis paslaugomis, negalima priskirti. Be to, kai kuriose sutartyse gali būti nuostata, draudžianti perleidimą. Svarbu atidžiai perskaityti sutartį, kad nustatytumėte, ar paskyrimas leidžiamas.

**#17. *Nuovavimas: Sutartis gali būti atnaujinta, tai yra esamos šalies pakeitimas nauja šalimi.***

Novacija yra esamos sutarties šalies pakeitimas nauja. Tai procesas, kai vienos iš sutarties šalių teisės ir pareigos perduodamos trečiajai šaliai, gavus kitos pradinės šalies ir trečiosios šalies sutikimą. Šis procesas dažnai naudojamas, kai sutarties šalis negali įvykdyti savo įsipareigojimų, o trečioji šalis nori prisiimti įsipareigojimus vietoj jų. Tada pradinė šalis atleidžiama nuo savo įsipareigojimų, o trečioji šalis prisiima pradinės šalies įsipareigojimus. Novacija yra sutarties pakeitimo forma, todėl svarbu pažymėti, kad pradinė sutartis lieka galioti. Vienintelis pakeitimas – vienos iš šalių teisės ir pareigos pereina trečiajai šaliai. Šis procesas dažnai naudojamas, kai sutarties





kad šaliai neturėtų būti leista paneigti teiginio ar susitarimo, kurį jos anksčiau padarė, tiesos. Estoppel dažnai naudojamas sutarčių teisėje, siekiant užkirsti kelią šaliai paneigti sutarties ar jos sąlygų egzistavimą, net jei sutartis nėra teisiškai įpareigojanti. Taip yra todėl, kad šalis jau padarė pareiškimą ar susitarimą, kad jos turėtų būti laikomasi. Estoppel yra svarbi sutarčių teisės sąvoka, nes ji neleidžia šalims paneigti sutarties ar jos sąlygų egzistavimo. Tai svarbu, nes taip užtikrinama, kad šalys laikytųsi savo susitarimų ir kad sutartys būtų vykdomos. Estoppel taip pat padeda apsaugoti šalį, kad jomis pasinaudotų kitos šalys, kurios gali bandyti paneigti sutarties ar jos sąlygų egzistavimą. Estoppel yra galingas sutarčių teisės įrankis ir gali būti naudojamas siekiant apsaugoti šalį nuo pasinaudojimo. Tačiau svarbu atsiminti, kad estoppel nepakeičia teisiškai įpareigojančios sutarties. Estoppel gali būti naudojamas tik tam, kad šalis neneigtų sutarties ar jos sąlygų, o ne pačios sutarties vykdymui.

**#20. Atstovavimas: atstovas gali būti įgaliotas sudaryti sutartis atstovaujamojo vardu, o atstovaujамasis yra saistomas atstovo veiksmų.**

Atstovavimas yra dviejų šalių – atstovaujamojo ir atstovo – santykiai, kuriuose atstovas yra įgaliotas veikti atstovaujamojo vardu. Atstovas turi teisę sudaryti sutartis atstovaujamojo vardu, o atstovaujамasis yra saistomas atstovo veiksmų. Tai reiškia, kad atstovaujамasis yra atsakingas už visas sutartis, kurias agentas sudaro jo vardu. Atstovas taip pat yra atsakingas už visas sutartis, kurias jie sudaro atstovaujamojo vardu, nes veikia kaip atstovaujamojo atstovas. Įgaliotojas yra atsakingas už bet kokias sutartis, kurias agentas sudaro jo vardu, net jei agentas neturi tam įgaliojimų. Tai reiškia, kad atstovaujамasis turi užtikrinti, kad atstovas veiktų pagal savo įgaliojimus. Įgaliojamas taip pat turi užtikrinti, kad atstovas veiktų geriausiais atstovaujamojo interesais, o ne siekdamas savo asmeninės naudos. Įgaliotojas taip pat atsako už bet kokią žalą, kuri gali atsirasti dėl agento veiksmų. Tai reiškia, kad atstovaujамasis turi imtis veiksmų, kad užtikrintų, jog atstovas elgiasi atsakingai. Įgaliojamas taip pat turi užtikrinti, kad agentas žinotų apie bet kokią galimą riziką, susijusią su jo sudaromomis sutartimis. Agentūros santykiai yra svarbūs, nes jie leidžia įgaliotiniui deleguoti tam tikras užduotis agentui. Tai gali būti naudinga abiem šalims, nes tai leidžia direktoriui sutelkti dėmesį į kitas užduotis, o agentas gali panaudoti savo žinias užduočiai atlikti. Tačiau svarbu atsiminti, kad už visas sutartis, kurias agentas sudaro jo vardu, galiausiai atsako atstovaujамasis.